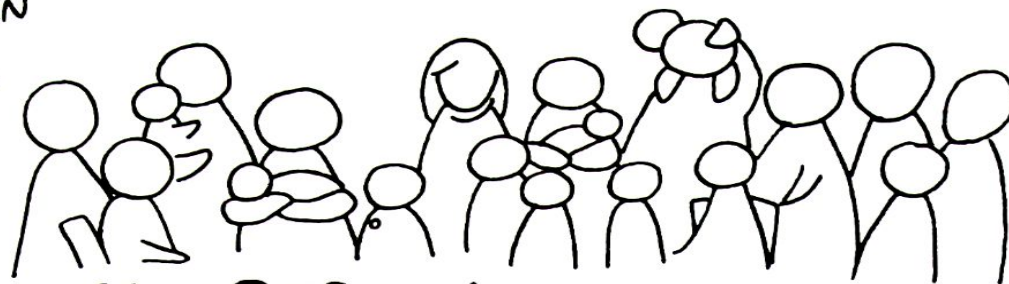
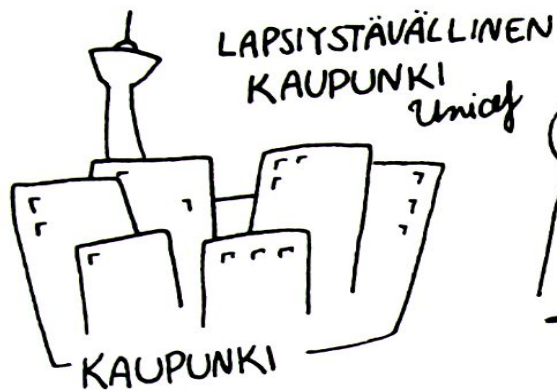

Vanhempainyhdistys vaikuttaa

Webinaari 16.5.2022

Tampereen vanhemmat ry

Asiantuntijana Esa Iivonen, MLL

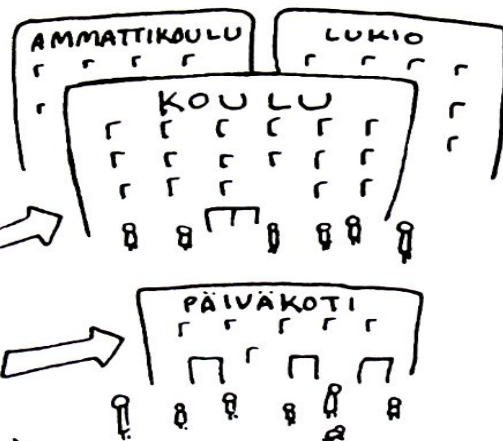
TAMPEREEN VANHEMMAT

RY

JÄRJESTÖ-
EDUSTAMO

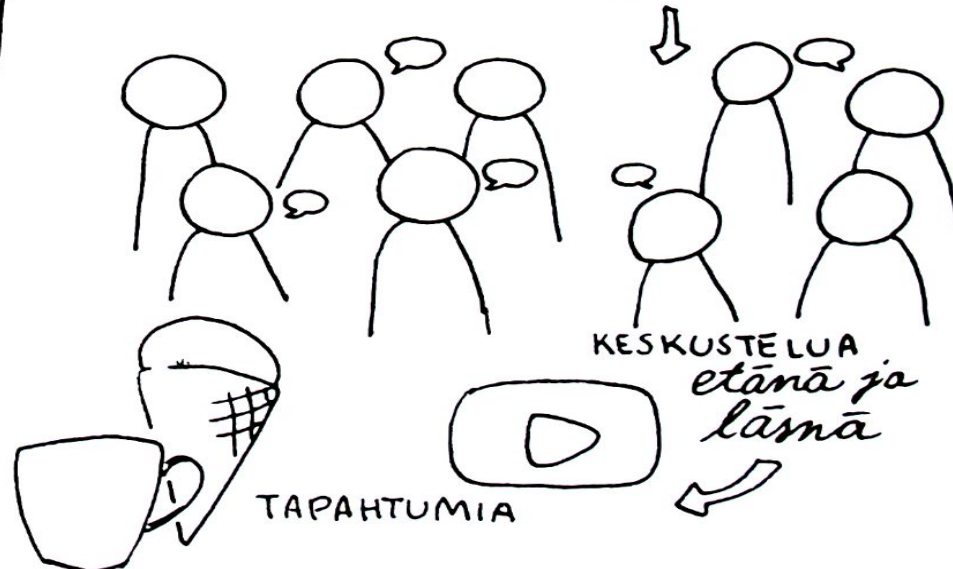
VAIKUTAMME

LASTEN JA
NUORTEN
HYVINVOINTI!

KUUNTELEMME

JÄRJESTÄMME

Tampereen vanhemmat ry

www.tampereenvanhemmat.fi

hallitus@tampereenvanhemmat.fi

FB <https://www.facebook.com/tampereenvanhemmat>

FB ryhmä <https://www.facebook.com/groups/119563902124900>

LAPSET ENSIN

YHDESSÄ ENEMMÄN! Muista myös Pirkanmaan vanhemmat -verkosto www.pirkanmaanvanhemmat.yhdistysavain.fi/ ja tervetuloa mukaan

pirkanmaanvanhemmat.yhdistysavain.fi

Verkosto täynnä vanhemmuuden ja osallisuuden kokemusta ja näkemystä

Pirkanmaan vanhemmat on kevytrakenteinen vanhempien yhteistyöverkosto, jonka tavoitteena on koota yhteen maakunnassa toimivia päiväkotien, koulujen, oppilaitosten sekä kuntakohtaisia vanhempainyhdistyksiä ja niiden aktiiveja. Verkostosta saa vertaistukea muilta eri kuntien vanhemmilta, kuulee ajankohtaisia asioita, pääsee vaihtamaan ajatuksia ja vaikuttamaan siihen, miten vanhempia kuullaan lapsia, nuoria ja perheitä koskevassa päätöksenteossa Pirkanmaalla.

Kuntarajat ylittävässä keskustelu- ja tiedonvaihtofoorumissa ovat edustettuina jo (11.5.2022)

Pirkkala

Tampere

Akaa

Nokia

Lempäälä

Sastamala

Ylöjärvi

Kangasala

Urjala

Ja loputkin halutaan mukaan!

LAPSET ENSIN

Miten vaikuttaa vaikuttavasti?

Esa Iivonen, MLL

Vaikuttamistyön koulutus
tamperelaisille
vanhempainyhdistyksille 16.5.2022

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

LAPSET ENSIN

Mitä vaikuttaminen on?

- Vaikuttaminen on toimintaa, joka pyrkii muokkaamaan asenteita, käsityksiä, tietotasoa ja käyttäytymistä.
- Vaikuttamisessa pyritään muuttamaan tai säilyttämään vallitsevia asioita.
- Yhteiskunnallinen vaikuttaminen kohdistuu julkisen vallan toimijoihin (valtio, kunnat, kuntayhtymät, hyvinvointialueet).

Vaikuttamistyö yhdistyksen toimintamuotona

- Vaikuttaminen on yhdistyksen perustoimintaa.
- Vaikuttamista voi tehdä monella tapaa.
- Vaikuttaminen on vuorovaikutusta.

Onnistuneen vaikuttamistyön avaimia

- suunnitelmallisuus
- tavoitteellisuus
- yhteistyöhakuisuus
- pitkäjänteisyys
- oikea-aikaisuus

Vaikuttamisessa kohteina

- voivat olla kaikki tahot, joiden mielipiteellä voi olla merkitystä asiassa, johon halutaan vaikuttaa, kuten
 - kaupungin luottamushenkilöt ja viranhaltijat
 - lasten ja nuorten parissa työskentelevät ammattilaiset
 - lasten ja nuorten vanhemmat
 - muut järjestöt
 - media
 - suuri yleisö, ns. ”yleinen mielipide”

Vaikuttaminen on vuorovaikutusta

Yhdistyksen kannattaa olla aktiivinen kunnan suuntaan ja kertoa

- Mitä yhdistyksessä on tekeillä
- Millaisia tavoitteita yhdistyksellä on
- Mitä yhdistys odottaa kunnalta
- Esittää konkreettisia ehdotuksia

Tehdä yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa

Vaikuttaminen on yhteistyötä

- Vaikuttaminen edellyttää yhteistyötä ja verkostoitumista.
- Vaikuttaminen on vuorovaikutusta, jossa vaikuttaja tekee vaikuttamisen kohteena olevat tietoisiksi tavoitteistaan ja niitä tukevista perusteluista.
- Parhaimmillaan vaikuttamistoiminta on kumppanuutta, jossa vaikuttaja ja vaikuttamisen kohteina olevat tahot pitävät säännöllisesti yhteyttä.

Mihin vedota vaikuttamisessa?

- Normeihin: lainsäädäntö
- Arvoihin: esim. lapsen ja lapsuuden arvostus, yhteisvastuu
- Asiantuntija/viranomaissuosituksiin
- Asiantuntijatietoon: esim. tutkimukset ja raportit
- Tilasto- ja indikaattoritietoihin: esim. vertailut muihin kuntiin ja ajalliset vertailut
- **Kokemustietoon: lasten, nuorten ja vanhempien kokemukset**

Vaikuttamisen askeleita

- Miettikää yhdessä yhdistyksen voimavaroihin sopivat tavat vaikuttaa
- Tehkää itsenne näkyväksi: kertokaa, miksi olette yhdistyksenä olemassa ja mitä asioita edistätte (netti- ja somekanavat käyttöön)
- Miettikää, mitä tavoitteita haluatte edistää

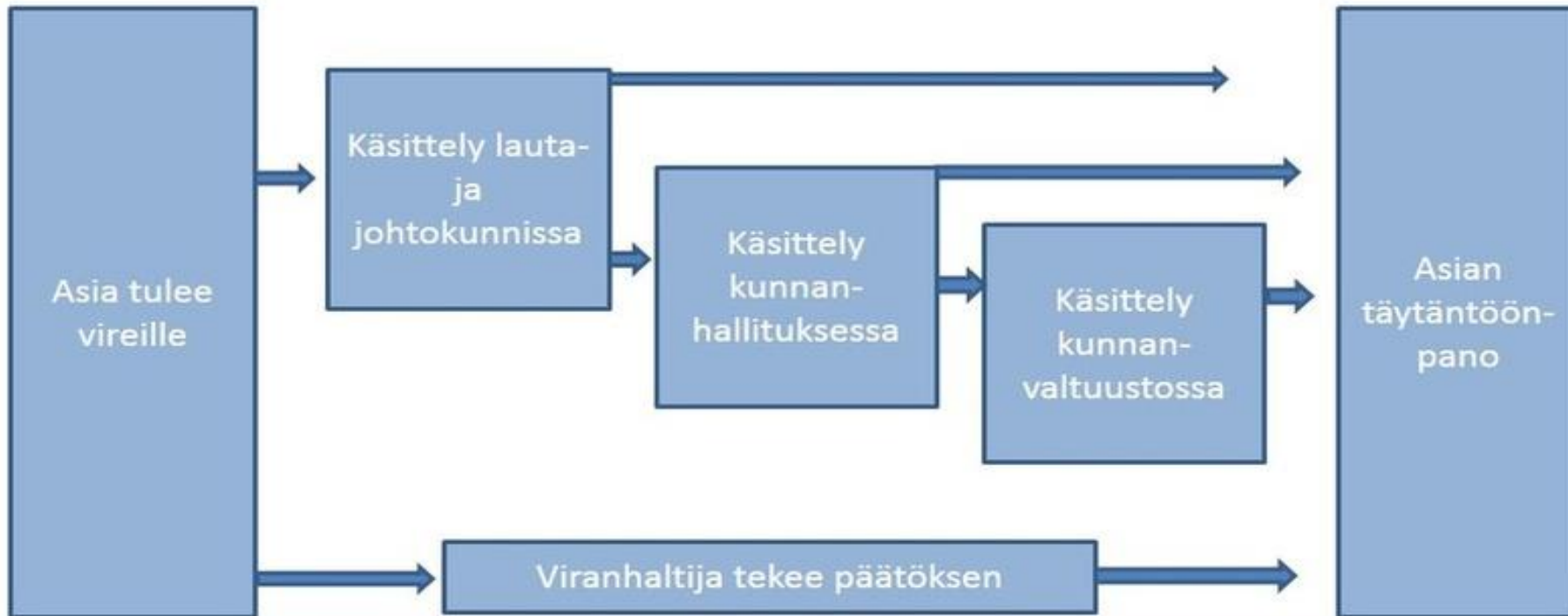

Vaikuttamissuunnitelma

- Miettikää yhdessä asia/t, johon haluatte vaikuttaa
- Määritelkää tavoitteet – mihin pyritte lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- Määrittäkää henkilö/tahot, joihin vaikuttamalla tavoite voi toteutua
- Päättäkää toimenpiteet: tiedon kokoaminen, yhteydenotot, kannanotot, kirjoitukset, verkostot, tilaisuudet, kampanjat, tempaukset...
- Päättäkää aikataulu ja vastuuhenkilöt
- Sopikaa seurannasta – tapahtuuko toivottua muutosta

Kunnan päätöksentekojärjestelmä

Oikeus osallistua ja vaikuttaa

Kuntalain (22§) mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista

ja menetelmistä.

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

"Kansanvaltaan sisältyy yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen."
Perustuslaki 2 §

Osallistumisen muotoja kunnassa

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti

- järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja
- selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa
- valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin
- mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun
- suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa
- tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Kuntalaisaloite

- Yksittäisen asukkaan tai asukasryhmän laatima kirjallinen aloite, jonka kautta kunnan asukas voi vaikuttaa suoraan oman kuntansa toimintaan ja päätöksentekoon

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

• www.kuntalaisaloite.fi

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 1/2

Lastensuojelulain 12 § mukaan
kunnan tulee laatia lasten ja
nuorten hyvinvointisuunnitelma

Suunnitelman hyväksyy valtuusto ja
se tulee tarkistaa vähintään kerran
neljässä vuodessa

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2/2

- Suunnitelma otettava huomioon kunnan talousarviota ja –suunnitelmaa laadittaessa
- Tarkoituksena varmistaa, että kunnan toiminta on tavoitteellista, suunnitelmallista, pitkäjänteistä sekä yhteistoimintaan ja kumppanuuteen perustuvaa
- Järjestöjen on tärkeä olla mukana suunnitelman valmistelussa, toteutuksessa ja seurannassa.

Kunta ja hyvinvointialue

- Kunta vastaa mm. varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen järjestämisestä, vapaa-ajan palveluista, kaavoituksesta ja teknisestä toimesta sekä kunnan elinvoiman edistämisestä
- Hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluu sekä kunnalle että hyvinvointialueelle

Järjestöt ovat kunnan ja hyvinvointialueen kumppaneita

- Sote-järjestämislaissa edellytetään, että sekä kunta että hyvinvointialue tekee yhteistyötä järjestöjen kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.
- Sekä kunnan että hyvinvointialueen tulee tukea järjestöjä tässä tehtävässä.

Lisätiedoksi kiinnostuneille

YK:n lapsen oikeuksien sopimus

- **Yleissopimus lapsen oikeuksista (LOS)** hyväksyttiin pitkän valmistelun jälkeen YK:n yleiskokouksessa 20.11.1989.
- Lapsen oikeuksien sopimus on myös kuntia oikeudellisesti velvoittava kansainvälinen ihmisoikeussopimus.
- Lapsen oikeuksien sopimus on säädetty voimaan lailla ja tuli Suomessa voimaan vuonna 1991.

https://finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/19910060_2

<https://lapsiasia.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus>

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

<https://www.lapsenoikeudet.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus-turvaa-lasten-ihmisoikeudet/>

Lapsen oikeuksien sopimuksen yleisperiaatteet

- **Lapsen edun ensisijaisuus** (3 artiklan 1 kappale)
- **Syrjimättömyys** (2 artikla)
- **Lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen** (6 artikla)
- **Lapsen oikeus tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen** (12 artikla)

Lapsen edun arviointi ja lasten etujen arviointi

- Lapsen etu tulee arvioida ja ottaa ensisijaisena periaatteena huomioon niin yksittäistä lasta, lapsiryhmää kuin yleisesti lapsia koskevissa toimissa.
- Yksittäistä lasta koskeva päätös/toimi = Lapsen edun arviointi
- Lapsiryhmää tai yleisesti lapsia koskeva päätös/toimi = Lasten etujen arviointi, lapsivaikutusten arviointi
- YK:n lapsen oikeuksien komitea on antanut lapsen edun ensisijaisuutta käsittelevän yleiskommentin (nro 14).

Lapsen etua arvioitaessa huomioitavia olennaisia tekijöitä (yleiskommentti nro 14, kohdat 52-79)

- Lapsen näkemykset
- Lapsen identiteetti
- Perheen säilyttäminen ja suhteiden ylläpitäminen
- Lapsen huolenpito, suojelu ja turvallisuus
- Haavoittuva tilanne
- Lapsen oikeus terveyteen
- Lapsen oikeus koulutukseen

Lapsivaikutusten arviointi

- Lapsivaikutusten arviointi on **väline lasten etujen selvittämiseen lapsiryhmiä tai yleisesti lapsia koskevissa toimissa.**
- Lapsivaikutusten arvioinnissa tarkastellaan lasten hyvinvointiin ja oikeuksiin vaikuttavia tekijöitä kokonaisuutena.
- Lapsivaikutusten arvioinnilla selvitetään, miten päätös/toiminta voitaisiin toteuttaa lasten kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.

Lapsivaikutusten arviointi osana vaikutusten arviointia kunnassa

- Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset = kuntalaisvaikutukset
 - Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat vaikutukset osana tätä vaikutuskokonaisuutta
- Vaikutukset kunnan toimintaan ja henkilöstöön
- Vaikutukset kunnan talouteen (ja muuhun julkiseen talouteen)
- Ympäristövaikutukset
- Muut vaikutukset (esim. yritysvaikutukset)

Mitä hyvällä lapsivaikutusten arvioinnilla saavutetaan? (1/2)

- Tuo tarvittavaa **tietoa** lapsiin ja nuoriin vaikuttavan **päätöksenteon perustaksi**
- Mahdollistaa **lasten etujen huomioon ottamisen päätöksenteossa** lainsäädännön edellyttämällä tavalla
- Tekee näkyväksi **erilaisessa tilanteessa olevien lasten ja nuorten tarpeet** tuoden työkaluja eriarvoisuuden **kaventamiseen**
- Tuo esiin vaikutukset lasten ja nuorten hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen **lyhyellä ja pitkällä aikavälillä**

Mitä hyvällä lapsivaikutusten arvioinnilla saavutetaan? (2/2)

- Tuo lasten ja nuorten kokemukset hyödynnettäväksi päätöksenteossa
- Vahvistaa lasten ja nuorten **osallisuutta ja vaikuttamis-mahdollisuuksia**
- Lisää päätöksenteon **läpinäkyvyyttä ja moniarvoisuutta**
- **Selkeyttää ja jäsentää** valmistelua ja päätöksentekoa
- **Seuranta-arviointi** tuo tietoa **toteutuneista vaikutuksista ja vaikuttavuudesta**

Vaikutusten (ja vaikuttavuuden) arviointi eri vaiheissa

- Vaikutusten **ennakkoarviointi**: Suunnitteilla olevan päätöksen vaikutuksia arvioidaan **ennen päätöksen tekemistä**.
- Vaikutusten (ja vaikuttavuuden) **seuranta-arviointi**:
Selvitetään, mitkä ovat **tehdyn päätöksen vaikutukset ja vaikuttavuus**.
- **Toiminnan arviointi**: Arvioidaan **toiminnan** (esim. perusopetuksen tai vapaa-ajan palvelujen) **vaikutuksia ja vaikuttavuutta**.

Lapsen edun ensisijaisuus ja toiminnan arviointi varhaiskasvatus- ja koululainsäädännössä

- **Varhaiskasvatuslaki** (4 § lapsen edun ensisijaisuus, 24 § varhaiskasvatuksen arviointi)
- **Perusopetuslaki** (3 a § lapsen edun ensisijaisuus, 21 § koulutuksen arviointi, aamu- ja iltapäivätoiminnan arviointi 48 c §)
- **Lukiolaki** (2 § lapsen edun ensisijaisuus, 56 § koulutuksen arviointi)
- **Laki ammatillisesta koulutuksesta** (2 § lapsen edun ensisijaisuus, 126 § koulutuksen arviointi)

Lapsen oikeus syrjimättömyyteen (LOS 2 art.)

- Lapsen oikeudet tulee taata kaikille lapsille. Lasta ei saa syrjiä hänen tai hänen vanhempiansa ominaisuuksien perusteella.
- **Syrjintäkielto ei ole vain passiivinen velvollisuus, joka kieltää kaikenlaisen syrjinnän, vaan se edellyttää aktiivisia toimenpiteitä eriarvoisuuden korjaamiseksi.**
- Tarvitaan aktiivisia toimia yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi

Lapsen oikeus kehittymiseen (LOS 6 art.)

- Kehittyminen **kokonaisvaltainen käsite**, johon kuuluvat kaikki lapsen oikeuksien sopimuksessa turvatut oikeudet. Kehittyminen **tulee ymmärtää laajassa merkityksessä** käsittäen niin fyysisen, henkisen kuin sosiaalisen kehityksen.
- Kyse ei ole vain lapsen kehityksen varmistamisesta kohti aikuisuutta vaan myös parhaiden mahdollisten olosuhteiden järjestämisestä lapsen nykyistä elämää varten.
- **Lapsen etua arvioitaessa ja määritettäessä** on taattava, että lapsen oikeutta elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen kunnioitetaan täysimääräisesti.

Lapsen oikeus tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen (LOS 12 art.)

- Lapsen on saatava vapaasti ilmaista näkemyksensä. Näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.
- **Lapsen näkemykset tulee kuulla ja ottaa huomioon kaikissa häntä koskevissa asioissa, myös lapsen edun arvioinnissa.**
- Lapsen oikeuksien komitea korostaa 3 artiklan 1 kappaleen ja 12 artiklan välistä erottamatonta yhteyttä. **Lapsen etu ja lapsen oikeus tulla kuulluksi liittyvät toisiinsa ja täydentävät toisiaan.**

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

Lapsen oikeuksien komitean yleiskommentti nro 12 Lapsen oikeus tulla kuulluksi

<https://lapsiasia.fi/yleiskommentit>

Lapsivaikutusten arvioinnista lisätietoa

Lapsivaikutusten arvioinnilla parempia päätöksiä kunnassa. Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2022:4 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163900>

Lava : Lapsivaikutusten arviointi. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma 2018
<https://www.julkari.fi/handle/10024/136377>

Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arviointi : Tarkastelussa lapsivaikutusten arviointi kuntapäätöksissä ja esimerkkejä lapsivaikutusten arvioinneista. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma 2018
<https://www.julkari.fi/handle/10024/136961>

Lapsivaikutusten arvioinnista videoilla

Kaikkien lasten kunta -webinaarissa Esa Iivosen ja Kirsi Pollarin esitys lapsivaikutusten arvioinnista, kohdasta 51:30 eteenpäin

<https://www.youtube.com/watch?v=MKKDjiWozIM>

Lapsen oikeudet päätösten valmistelussa, Esa Iivonen ja Johanna Palomäki keskustelevalat lapsen oikeuksista ja lapsivaikutusten arvioinnista <https://www.youtube.com/watch?v=yq0UID7Qmks>

Kiitos mielenkiinnosta!

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

LAPSET ENSIN

Vaikuttamista, Vertaistukea, Verkostoitumista, Voimaa

Yhdessä olemme enemmän